

KiVANET-verkosto edelleen elinvoimainen: Valinnaiskieliä verkossa korkeakouluopiskelijolle

30.12.2024

KiVAKO-hanke (2018-2021) oli opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama yli 20 suomalaisen korkeakoulun yhteishanke, jossa laadittiin valinnaiskielten verkko-opintojaksoja ja opintopolkuja. Valinnaiskielten tarjonta oli vuosien saatossa kaventunut korkeakoulujen säästötoimenpiteiden myötä. Hankkeen syntyyn vaikutti erityisesti Riitta Pyykön selvitys Suomen supistuvasta kielivarannosta (2017).

KiVAKO-hankkeessa laadittiin verkko-opintojaksoja ja -opintopolkuja 11 kieleen sekä monikieliseen kieli- ja kulttuuritandemiin. Alun perin hankkeessa kehitettiin opintojaksoja espanjaan, italiaan, kiinaan, koreaan, japaniin, portugaliin, ranskaan, saksaan, viroon, venäjään ja viittomakieleen. Myöhemmin tarjontaan on saatu myös arabia ja unkari. Valtaosan opintojakoista opetuskieli on suomi, mutta osa verkko-opintojaksoista opetetaan englanniksi tai ruotsiksi. Opintojaksot on suunnattu KiVANET-verkostoon kuuluvien korkeakoulujen opiskelijoille (KiVANET, i.a).

Alkeiskursseja ja kielipolkuja

Harvalla korkeakoululla olisi yksin mahdollisuutta tarjota opiskelijoilleen niin laajaa kielivalikoimaa ja pitkiä kielipolkuja kuin KiVANET-verkosto tarjoaa. Jo hankkeen pilottivaiheessa yksi opiskelijoiden keskuudessa suosituimmista kielistä oli korea 1. Se on edelleen hyvin suosittu kieli. Paljon ilmoittautumisia tulee myös opintojaksoille japani 1, espanja 1, saksa 1 ja viro 1. Syksyllä 2024 tarjolla olleeseen englanninkieliseen Arabic 1 -opintojaksolle oli peräti 68 ilmoittautumista. Myös Chinese and Chinese Characters 1 sai 64

ilmoittautunutta.

Alkeiskurssien osallistujamäärät ovat osittain niin suuria, että verkosto tarjoaa rinnakkaistoteutuksia. Heti alkeiskurssin jälkeen ilmoittautumismäärät pienenevät merkittävästi. Pitkiä kielipolkuja olisi tarjolla espanjaan ja venäjään 21 opintopistettä sekä ranskaan ja saksaan 24 opintopistettä. Muiden kielten opintopolut kattavat 6-12 opintopistettä. Jotta B-tason kielitarjontaa voidaan ylläpitää, on tärkeää, että verkostossa on korkeakouluja, jotka voivat tarjota opetusta pienille ryhmille. Muuten verkoston tarjonta rajoittuisi pelkkien alkeiskielten tarjontaan.

KiVANET-verkosto

KiVAKO-hankkeen päätyttyä hanketoimijat muodostivat KiVANET-verkoston. Sen tavoitteena on olla valtakunnallisesti lisäarvoa kieltenopetukseen tuottava yhteistyöverkosto, joka tarjoaa verkostoon kuuluvien korkeakoulujen opiskelijoille valinnaiskielten verkko-opintoja.

Verkostoon kuuluu 24 korkeakoulua. Siihen on voi liittyä tarjoamalla uusia verkko-opintojaksoja verkoston käyttöön ja tarjoamalla verkoston verkko-opintojaksoja omassa korkeakoulussa. Jokaisessa verkostoon kuuluvassa korkeakoulussa tulee olla kontaktihenkilö, joka osallistuu verkoston koordinointiryhmään.

Vuosina 2024–2026 KiVANET-verkoston koordinaattoreina toimivat Vaasan yliopisto ja Itä-Suomen yliopisto. Koordinaattorien toimenkuvaan kuuluu opetustarjonnan koonnin ja kurssi-ilmoittautumisien organisoinnin lisäksi muun muassa kurssisuoritusten tilastointi, palautetietojen kerääminen, verkoston toiminnan kehittäminen ja koordinaatioryhmän kokousjärjestelyt.

Koordinaatioryhmä puolestaan varmistaa, että opintojaksoille on opettajat, markkinoi opetustarjontaa omissa korkeakouluissaan sekä osallistuu verkoston ja opintojaksojen kehittämistyöhön.

Akuutit haasteet

KiVAKO-hankkeen päättymisen jälkeen maailman ovat vallanneet kielimallit ja yhä tehokkaammin oppivat kääntimet. KiVAKO-hankkeessa tuotettujen opintojaksojen tehtävistä monet ovat tyypillisiä ajalle ennen kielimalleja. Kääntimet ja kielimallit haastavat päivittämään opintojaksojen tehtäviä. Esimerkiksi esseetyyppiset tehtävät eivät enää toimi verkkokursseilla, koska osa opiskelijoista ulkoistaa kirjoitustehtävät tekoälylle. Tällöin oppimista ei tapahdu. Verkko-opintojaksojen lähestymistapa kielten oppimiseen tulisi pohtia uusista lähtökohdista. Koska emme voi kontrolloida, käyttääkö opiskelija tekoälyä ja kääntimiä, lienee syytä sisällyttää niiden käyttö oppimistehtäviin ja pyrkiä valjastamaan ne oppijan tukiälyksi (Laakso, 2023).

Ristiinopiskelun toivotaan helpottavan KiVANET-verkoston opintojaksoille ilmoittautumisia, jotka tällä hetkellä hoidetaan osittain manuaalisesti. Mutkikkaiden ilmoittautumiskäytänteiden takia jälki-ilmoittautumiset eivät ole olleet tähän mennessä mahdollisia. Osa opiskelijoista ilmoittautuu usealle toteutukselle ja jättää sitten opintojaksoja suorittamatta. Tähän on pyritty löytämään ratkaisuja mm. rajoittamalla ilmoittautumisia. Vajaat ryhmät pitäisi voida täyttää tulevaisuudessa jälki-ilmoittautumisilla. Verkoston täytyy pohtia, voisiko tekoäly tuottaa ratkaisuja ilmoittautumisbyrokratiaan.

Verkosto pyrkii myös tehostamaan tilastointia opintojaksojen tarjonnasta, ilmoittautumisista, suorituksista sekä opiskelijoiden palautteista. Nämä tiedot auttavat suunnittelemaan tarjontaa ja ennakoimaan opettajatarpeita ja kehittämään opintojaksoja.

Haasteena KiVANET-verkoston työskentelylle, erityisesti opintojaksojen päivitykselle, on vähäiset resurssit. Toimintaa ylläpidetään ja kehitetään tehokkaalla ja koordinoidulla työnjaolla siten, että kukin korkeakoulutoimija vastaa pienellä työpanoksellaan tietyistä tehtävistä. Opintojaksojen päivitys erityisesti tekoälyn hyödyntämisen näkökulmasta vaatisi kuitenkin aikaa laaja-alaiseen pedagogiseen suunnitteluun. Käytössä olevilla pienillä työtuntimäärillä voidaan tällä hetkellä vain korjata yksittäisiä ongelmakohtia.

KiVANET-verkostoa kannattaa ylläpitää. KiVAKO-hanke oli suuri panostus Opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Kun monien hankkeiden tulokset ja toiminnot unohtuvat tai hiipuvat hankerahoituksen päätyttyä, on KiVANET-verkosto onnistunut erinomaisesti ylläpitämään laajamittaista toimintaansa pienillä resursseilla ja tuottamaan kielten verkko-opetustarjontaa moneen korkeakouluun.

Heli Simon
Saksan kielen lehtori, kielten ja viestinnän tiimin esihenkilö

Kirjoittaja toimi KiVAKO-hankkeen aikana hankkeen saksa-työryhmässä ja toimii nykyisin Seinäjoen ammattikorkeakoulun edustajana KiVANET-verkostossa

Lähteet

KiVANET. (i.a.). https://sites.uwasa.fi/kivanet/

Laakso, M. (23.9.2023). Kielten opettajan tukiäly. *Matleenan blogi*. https://www.matleenalaakso.fi/2023/09/kieltenopettajan-tukialy.html

Pyykkö, R. (2017). Monikielisyys vahvuudeksi. Selvitys Suomen kielivarannon tilasta ja tasosta. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:51. http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-535-8